

Nya och gamla båthus

Båthuset är nära förknippat med skärgårdens kulturlandskap. I århundraden har man förvarat inte bara båtar utan också båt- och fiskeutrustning i byggnaderna. Man har kunnat köra in i båthuset och till vintern vinscha upp båten undan isen.

Om båthusen i går och i dag berättar Katariina Sewón i denna rikt illustrerade bok. Det äldsta av författaren kända och så gott som i ursprungligt skick varande båthuset finns i Lofsdal i Pargas. Det är från slutet av 1700-talet. Men båtskjulets historia är mycket äldre än så. I Marcus Vitruvius "De architectura libri decem" (Tio böcker om arkitektur) från ca 25 f.v.t. ges goda råd om man hur ska skydda sin farkost utanför seglationssäsongen och hur det är vettigast att placera båthuset. Också vikingarna förvarade sina båtar under tak. När våra skärgårdar för över tusen år sedan började dra sig till fast bosättning började man snart uppföra båthus i byhamnarna.

Sewón redogör för båthuskulturens utveckling men presenterar också skärgårdens traditionella båttyper. Också de traditionella skärgårdsbyarna får sin beskärda del i boken. Hamnarna skulle möjliggöra utsegling till öppet vatten i två riktningar eftersom man inte med de små råsegelförsedda båtarna kunde gå mot vinden. Skärgården har alltså varit bebyggd sedan länge men fortfarande skapar man nya båthamnsmiljöer, tänk bara på sjökvarteret i Mariehamn.

Författaren reder ut hur ett båthus planeras och byggs och hon går systematiskt också igenom de olika beståndsdelarna i byggnaden. Dessutom behandlar hon framtidens båthus. De gamla måste givetvis bevaras som en del av vårt kulturlandskap. Men kan modern teknologi och nya material eventuellt leda till helt nya tag i båthusvärlden?

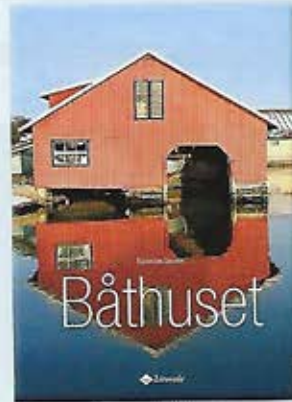
Speciellt intressant i boken är de detaljerade beskrivningarna av tjugofem båthus på Åland och i Åbolands skärgård. "Båthuset" är en viktig kulturhistorisk dokumentation. Utmärkt läsning i länstolen när isarna lägger sig kring skärgårdarnas båthus.

Katariina Sewón: Båthuset. Litorale 2018

Romanen om Zacharias Topelius som fiskare

Sagofarbrorn Zacharias Topelius var en ivrig fritidsfiskare som noggrant noterade sina bragder i en Fiskarkrönika. Nu har författaren Nalle Valtiala, hängiven fiskare i sina yngre år, skrivit "Fiskarkrönika 2". Boken är – för att använda ett modernt uttryck – en hybrid. I romanform får vi läsa om olika fiskerelaterade upplevelser som Topelius i olika åldrar, roller och sammanhang är med om i nitton kapitel, kallade äventyr. Utöver dessa äventyr består kapitlen av faktabaserade men i essäistisk form skriven presentationer av nitton olika fiskarter. Här finns allt från gädda, abborre och mört till guldfisk, makrill och ansjovis.

Författarens grepp är fräscht och texten löpande. Det är fascinerande att som läsare pendla mellan Topelius fiktiva äventyr som fiskare när man tänker på hans

pyramidala insatser som journalist, författare och akademiker och Valtialas pikanta redogörelser för oss alla bekanta fiskar. Njutbar läsning!

Nalle Valtiala: Fiskarkrönika 2. Litorale 2018